

Vězeňská služba České republiky
Generální ředitelství Praha

Soudní č. 1672/1a, pošt. příhrádka 3, 140 67 Praha 4, tel.: 244 024 111, fax: 244 024 803, ISDS: b86abcb

Počet výtisků: 2
Výtisk č.: 1
Počet listů: 3 (oboustranně)

Doporučeně

SDĚLENÍ

ve věci žádosti o poskytnutí informace

Ředitel odboru správního Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky, správní orgán prvního stupně příslušný ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a podle vnitřního organizačního pokynu (nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky), k řízení a rozhodování ve věci žádosti doručených povinnému subjektu vymezeném definičně v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů („povinný subjekt“), po posouzení žádosti o poskytnutí informace doručené povinnému subjektu dne

(„žadatel“), a obsahující požadavky na poskytnutí odpovědi na řadu dotazů týkajících se konkrétních podmínek výkonu trestu odnětí svobody, popřípadě na sdělení právní úpravy, které upravuje záležitost používání sportovního oděvu a obuvi, užívání digitálních hodinek nebo vyjasnění pojmu „osoba blízká“ apod., sděluje žadateli následující:

Žádost o informace se neodmítá; údaje se poskytují.

předpisů („zákon o svobodném přístupu k informacím“). Žadatel se jejím prostřednictvím domáhal poskytnutí odpovědi na řadu dotazů týkajících se konkrétních podmínek výkonu trestu odnětí svobody, popřípadě na sdělení právní úpravy, která upravuje záležitost používání sportovního oděvu a obuvi, užívání digitálních hodinek, dále na vyjasnění pojmu „osoba blízká“ nebo požadavky na informace k problematice četnosti, respektive, možnostem nákupu ve vězeňské kantýně apod.

I. Právo na svobodný přístup k informacím a jeho limity

Povinný subjekt Vězeňská služba České republiky na úvod řízení o žádosti předepisuje, že právo na informace je ústavně zakotveno v článku 17 Listiny základních práv a svobod („Listina“). Bližší úpravu „práva na informace“ pak provádí zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů („zákon o svobodném přístupu k informacím“), kdy upravuje podmínky, za nichž mají být informace poskytovány, tak podmínky přístupu k nim. To značí, že podústavním způsobem zajišťuje právo veřejnosti na informace, jež mají k dispozici státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce, jakožto i jiné subjekty, vyjmenované v ustanovení § 2 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím a které rozhodují o právech a povinnostech občanů a právnických osob.

Dané právo vyhledávat a šířit informace je možno omezit zákonem, půjde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná k ochraně práv a svobod druhých, bezpečnosti státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví nebo mravnosti.

Taktéž podle Mezinárodního paktu o občanských a politických právech má každý právo na svobodu projevu, což poté ve významu zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat, rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu. Užívání práv zde uvedených s sebou ovšem nese zvláštní povinnosti a odpovědnost, a proto může podléhat určitým omezením. Omezení mohou být stanovena zákonem a musí být nutná k respektování práv nebo pověsti jiných nebo k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku nebo veřejného zdraví nebo morálky.

Rovněž Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod v čl. 10 stanoví, že každý má právo na svobodu projevu.

Právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti a také odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením či sankcím, které stanoví zákon a jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti, veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.

Předestřené se patří uzavřít, že jistá omezení poskytovat informace přitom stanoví již samotný zákon o svobodném přístupu k informacím.

Například v § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb., zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, je obsažena kogentní právní úprava, která zní: *„Povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.“*

Účel tohoto ustanovení vyplývá z Důvodové zprávy k novele zákona o svobodném přístupu k informacím: *„Režim zákona o svobodném přístupu k informacím nestanovuje povinnost nové informace vytvářet či vyjadřovat názory povinného subjektu k určité problematice, přičemž ustanovení ... má zamezit žádostem o informace mimo sféru zákona za situace, kdy zvláště časté jsou v této souvislosti žádosti o právní analýzy...“*.

Akcentuje se tedy, že k vypracovávání náhledů, názorů, doporučení či stanovisek nemůže být na základě své informační povinnosti nijaký povinný subjekt nucen, jelikož taková právní úprava by byla proti původnímu smyslu institutu práva na informace; právo zahrnuje pouze poskytování informací, nikoliv jejich výklad či zhodnocování ze strany povinných subjektů.

Obdobnou argumentaci použil ve svém rozsudku ze dne 14. ledna 2015) rovněž Nejvyšší správní soud (čj. 10 As 117/2014-66), když judikoval: „*V režimu zákona o svobodném přístupu k informacím se nemůže účastník řízení domáhat dovysvětlení toho, proč správní orgán rozhodl, jak rozhodl, resp. zpochybňovat, proč určité důležité skutečnosti v rozhodnutí nejsou uvedeny*“.

V neposlední řadě má povinný subjekt Vězeňská služba České republiky za podstatné uvést, že smyslem práva na informace (dle čl. 17 Listiny) je zejména veřejná kontrola výkonu státní moci. Leč, „*právo na informace nelze chápat jako neomezené právo člověka na uspokojení osobní zvědavosti či zvědavosti*“ (Ústavní soud, sp. zn. III. ÚS 156/02).

Zároveň má Vězeňská služba České republiky za postavené najisto, že žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím nesmí nahrazovat institut stížností a žádostí, jak jsou upraveny v ustanovení § 26 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a změně některých souvisejících zákonů. Tedy právní úpravy ve znění: „*Odsouzený smí k uplatnění svých práv a oprávněných zájmů podávat stížnosti a žádosti orgánům příslušným k jejich vyřízení; stížnost, případně žádost musí být orgánu, jemuž je adresována, neprodleně odeslána. Žádost o přemístění do jiné věznice může odsouzený opakovat nejdříve po uplynutí tří měsíců od vyřízení jeho předchozí žádosti. Ředitel věznice určí okruh zaměstnanců Vězeňské služby pověřených přebíráním a odesíláním stížností a žádostí a jejich evidencí; vytvoří takové podmínky pro podávání stížností a žádostí odsouzených, aby bylo vyloučeno, že s nimi budou zacházet jiné než oprávněné osoby*“.

II. Poskytnutí informací k bodu 1. písm. a) až f) žádosti

K bodu 1. písm. a)

ve znění: „*Musí mít odsouzený sportovní obuv pouze černé barvy? Jaký zákon toto nařizuje?*“, Vězeňská služba České republiky konstatuje, že používání sportovního oděvu a obuvi v obecné rovině upravuje ustanovení § 18 odst. 2 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů „řád výkonu trestu“). Zmíněné ustanovení však pouze vymezuje dobu, resp. příležitosti k užívání vlastního sportovního oděvu a sportovní obuvi, a to za vycházek a při tělovýchovných a sportovních aktivitách. Barva sportovní obuvi v tom smyslu, jak je informace vyžadována, upravena není.

K písm. b)

K požadavku ve znění: „*Je zakázáno užívání digitálních hodinek, ke kterým je manuál, a jsou to nezávadné hodinky?*“, se sděluje, že na problematiku se vztahuje § 4 odst. 2 řádu výkonu trestu. Z ustanovení vyplývá, že odsouzený smí mít u sebe kapesní či náramkové hodinky, „*které neobsahují komunikační nebo záznamové zařízení*“.

Při povolování používat hodinky tohoto typu (konstrukce) je nutné z povahy předmětného ustanovení přítomnost komunikačního nebo záznamového zařízení vyloučit. Z logiky věci pak platí analogie k postupu při povolování užívání radiopřijímačů dle ustanovení § 4 odst. 3 řádu výkonu trestu.

K písm. c) a g),

žádostem ve znění: „Podle jakého zákona je možné, aby VOVT zrušil nařízení lékaře - povolenky, jež jsou v souvislosti se zdravotním stavem? Jsou nařízení lékaře závazná pro VOVT?“, Vězeňská služba České republiky *a priori* konstatuje, že zákonná úprava danou problematiku neřeší. Nicméně, v ustanovení § 14 Nařízení ministra spravedlnosti č. 5/2008 o lékařské posudkové činnosti v podmínkách Vězeňské služby České republiky u osob ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody („NMS č. 5/2018“) je upraven postup při stanovení úlev v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody. Ustanovení § 14 odst. 4 NMS č. 5/2008 následně určuje, že potvrzení o úlevě v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody vydá „odsouzenému příslušný orgán“; příslušným orgánem je zpravidla vedoucí oddělení výkonu trestu. Příslušné potvrzení o úlevě nemusí být vydáno, případně může být zrušeno (odňato), pokud nejsou dodrženy podmínky vydání stanovené v § 14 odst. 1 až odst. 3 zmíněného NMS č. 5/2008.

K bodu 1 písm. d) žádosti,

ve znění: „Musí být v prostorách věznice (jídlna, oddělení atd.) bezbariérový přístup?“, se sděluje, že při posuzování žádosti vycházel z definičního vymezení pojmu „informace“.

Informací se podle legální definice pro účely zákona o svobodném přístupu k informacím provedené v § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb., a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, „rozumí jakýkoliv obsah nebo část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, především obsah písemného záznamu na listině, nebo záznamu uloženého v elektronické podobě či záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.“.

A zveřejněnou informací pro účel zákona o svobodném přístupu k informacím je taková informace, která může být vždy znovu vyhledána a získána, zejména vydaná tiskem nebo na jiném nosiči dat umožňujícím zápis a uchování informace, vystavená na úřední desce, s možností dálkového přístupu nebo umístěná v knihovně poskytující veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona.

A lze uzavřít, z hlediska dotazu, že v českém právním řádu „informace“, upravující povinnost bezbariérovosti v žadatelem zmíněných prostorách, není dostupná.

Vězeňská služba České republiky ve smyslu zásad dobré správy k vyjádřenému připojuje, že ratifikací mezinárodní Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením vznikla České republice povinnost zřídit monitorovací orgán pro naplňování práv osob se zdravotním postižením ve smyslu článku 33 odst. 2 Úmluvy. Této povinnosti dostala Česká republika schválením zákona č. 198/2017 Sb., jímž byl novelizován zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv. S účinností od 1. ledna 2018 se tak působnost Veřejného ochránce práv (ombudsman) rozšířila o monitorování práv osob se zdravotním postižením.

V rámci působnosti jakožto monitorovacího orgánu se Veřejný ochránce práv systematicky zabývá problematikou práv osob se zdravotním postižením a jejich naplňováním. Provádí výzkumy, vydává doporučení k otázkám souvisejícím s naplňováním práv osob se zdravotním postižením a dále smí navrhnout opatření směřující k ochraně osob se zdravotním postižením.

I dlužno dodat, že v případech rekonstrukčních či renovačních prací Vězeňská služba České republiky věnuje patřičnou pozornost i problematice „bezbariérových přístupů“. Stejně tak

se patří dále poukázat zejména na skutečnost, že Vězeňská služba České republiky není orgánem rozhodujícím ve stavebním řízení podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování (stavební zákon). Jak vplývá z ustanovení § 16 stavebního zákona, „*stavební úřady vojenské a jiné*“ vykonávají působnost u vyjmenovaných druhů staveb sloužících zvláštním účelům.

K takzvaným jiným stavebním úřadům platná právní úprava ve smyslu zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování (stavební zákon) řadí v první řadě Ministerstvo obrany České republiky (pro stavby důležité pro obranu státu mimo území vojenských újezdů), dále Ministerstvo vnitra České republiky (stavby důležité pro bezpečnost státu) a Ministerstvo spravedlnosti České republiky (stavby pro účely Vězeňské služby České republiky), i Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky (stavby k účelům těžby, zpracování, transportu a ukládání radioaktivních surovin a u staveb, jejichž součástí je jaderné zařízení, či staveb pro přenos elektřiny či přepravu plynu).

Pro všechny tyto jiné stavební úřady společně platí, a to obdobně jako v případě speciálních stavebních úřadů (§ 15), že disponují působností stavebních úřadů s výjimkou pravomoci ve věcech územního rozhodování.

K žádosti bod 1, písm. e),

ve znění: „*Dle jakého zákona je rozhodováno o tom, kdo je osoba blízká a realizace návštěv a telefonního kontaktu?*“, Vězeňská služba České republiky uvádí, že zde vážila, zdali nejsou naplněny podmínky pro odmítnutí žádosti podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím, když platí, že „*povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací*“. Účel ustanovení je zcela zřejmý z Důvodové zprávy ke schvalované novele zákona o svobodném přístupu k informacím. Cit.: „*Režim zákona o svobodném přístupu k informacím nestanovuje povinnost nové informace vytvářet či vyjadřovat názory povinného subjektu k určité problematice, přičemž ustanovení ... má zamezit žádostem o informace mimo sféru zákona za situace, kdy zvláště časté jsou v této souvislosti žádosti o právní analýzy...*“.

Jakkoliv požadavek žadatele naplnil smysl a účel ustanovení § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím, tedy veškeré podmínky pro odmítnutí žádosti, Vězeňská služba České republiky se i přesto oprostila od přepjatého formalismu a v rámcové podobě se informace poskytuje.

Při aplikaci pojmu „*blízká osoba*“, který ve věci telefonických kontaktů a návštěv užit v § 18 a v ustanovení § 19 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, se postupuje v návaznosti na právní úpravu v § 22 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. K problematice se vztahuje taktéž nález Ústavního soudu ze dne 9. července 2018, sp. zn. II. ÚS 955/18.

Ohledně žádosti bod 1 písm. f),

ve znění: „*Jak často a v jaké výši má odsouzený v I. PSVD možnost nákupu ve věznici?*“, Vězeňská služba České republiky uvádí, že otázku hlediska četnosti nákupu řeší § 31 odst. 1 řádu výkonu trestu. Cit.: „*Prodejní doba prodejny věznice se stanoví tak, aby odsouzení mohli využít práva nakupovat zpravidla dvakrát týdně*“.

Pokud se jedná o výši nákupu odsouzeného zařazeného v I. PSVD (umístěného v oddělení s vysokým stupněm zabezpečení věznice s ostrahou), pak přímo pro Věznici Kuřim blíže upravuje vnitřní řád věznice v čl. 17 odst. 14 písm. j), kdy se jedná o možnost jednorázového nákupu ve výši 800 Kč.

III. K části II. učiněného podání

Jak bylo shora ve „Sdělení ve věci žádosti o informace“ uvedeno, povinný subjekt Vězeňská služba České republiky, Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, obdržel

V rámci vedeného řízení poskytl informace k části I. písemnosti.

Ohledně části II. po věcném i právním posouzení obsahu podání, týkající se „*nespravedlivého nařčení*“, po provedeném správním uvážení, postupu ve smyslu právní úpravy provedené zákonodárcem v ustanovení § 37 odst. 1 věta druhá správního řádu, dospěl ředitel odboru správního Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky, správní orgán prvního stupně příslušný podle § 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky k řízení a k rozhodování ve věci žádostí o informace doručených povinnému subjektu, k přesvědčení, že se nejedná o žádost o poskytnutí informace.

Část II. je dle svého obsahu stížností. Jako takové proto bylo podání postoupeno příslušnému orgánu Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky.

